

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Ivdex Magistratvs Senator

Zype, Franciscus van der

Antverpiæ, 1633

Cap. XII. Constans.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14280

CAPVT XII.

Constans.

Constantia ad fortitudinem pertinet. Dum ergo se ad Iudicis functionem quis componit, firmare animum expedit constantibus exemplis. Vt Heluidium Traſca monuit apud Tacit. *Ann.* 16. Ita compositum non ferrum, non ignes, non calumniæ, aut rumores populares ab officio deterrent. Animus enim & incitatur maximè, & dirigitur intuitu præuiæ aliorum vitæ, rerumque gestarum; vnde & Tacit. *de morib. German.* refert, quamuis apud eos Historiarum scriptio vsum non haberet, qui benè potius facere & fortiter mallerent, quàm scribere: etsi ea res mirè virtutes in posteris excitat, historicique ideo habendi sunt. *Pasquier Recherch. lib. 1. c. 1.* tamen & asserit Tac. carminum vsum habuisse Germanos, quibus Herculem, aliosque herõas, viros fortes, in memoriam reuocabant, vt eorum mentione ad vestigia insequenda prouocarentur. Eadem causâ beatorum Martyrum aliorumque Sanctorum festos dies Ecclesia celebrat, quia *solemnitates Martyrum*, inquit August. *ser. 47. de Sanctis, exhortationes martyriorum sunt.* Ita Ecclesia cum diaconos ordinat, & officij sui monet, instruit, vt opere & sermone in Euangelij propagationem eant, vestigiisque Discipulorum insistant: *Habete (inquit) pedes calceatos Sanctorum exemplis. Pontifical. in Prologo ordin. Diac.* Eodem modo Iudex, cuius inter virtutes constantia in primis sedet subsellis, vt eam vsum totam fructuque suam faciat, proposita sibi semper habere debet illorum Iudicum exempla, quos à recto non abduxit ira Regum, populi furor, preces, & lachrymæ miserorum, thesauri, Cræsi honores, tormenta, ferrum: nec denique mors vltima linea rerum. Quis non firmetur animo, qui Sancti Thomæ Cantuariensis, Stanislai, aliorumque sanctam in recti defensione pertinaciam inspexerit? in quibus nullus humanitatis sensus, non dico fidei, sed nec officij constantiam labefactauit?

Iustum, & tenacem propositi virum.

Non civium ardor prauæ iubentium,

Non vultus instantis tyranni

Mente quatit solidâ.

In diebus suis, inquit Sapiens, cap. 48. non pertimuit Principem; 2.
& potentiâ nemo vicit illum. Non consideres personam pauperis; neque *Aduersus*
honores *potentiâ,*

1.

Obfirmatus magnorum exemplis.

2.

Aduersus potentiam.

honores vultum potentis. *Leuit. c. 19. Galba apud Tacitum, Hist. l. 1. minantibus intrepidus, aduersus blandientes incorruptus. E contrario, Prouer. b. c. 11. Impius facit opus instabile. Rectè ergo Heluidius, apud Tacit. lib. 4. quò firmiùs aduersus fortuita Remp. capesseret, Doctores sapientiæ secutus, quæ sola bona quæ honesta, mala tantùm quæ turpia, potentiã, nobilitatẽ, cæteraq; extra animũ neque bonis, neque malis annumerat. Ante iudicium para Iustitiam tibi. Eccles. 18. illi, iam robur, & triplex circa pectus est, qui hac doctrinã animum obfirmauerit, vt ab honesto iustoque discedendũ sibi non putet, ob opes, paupertatem, honores, exilium, mortem. Iam contempsit omnes, qui mortem prius, iam impavidum ferient ruinae. Ita Vates Psalm. 118. Loquebar de testimonio tuo in conspectu regum, & non confundebam. Magnæ constantiæ vox Gregor. VII. iam morientis: qui Henticum Imp. deposuit: Dilexi Iustitiam & odiui iniquitatem: propterea morior in exilio. Otho Frising. l. 6. c. 36.*

Pro Iustitia agoniza: pro anima tua, & vsque ad mortem certa pro Iustitia: & Deus pro te expugnabit inimicos tuos. Eccles. c. 4. Appositè Regius Vates Psal. 91. Iustus vt palma florebit. Palma nec hie me per niues, aut glaciem, seu quacumque irruentem aëris intemperiem, virorem vigoremque suum amittit. & folium eius non destuet. Psalm. 1. Lignum plantatum secus decursus aquarum, lambunt, ambiunt, præterlabuntur aquæ, neque Iustitiam euertunt. Qui res naturales describunt, de Palma referunt ponderibus resistere, & in aduersum incuruari. Iustus ergo Iudex vt palma ibit in contrarium pro Iustitia, si vis contra eam fiat. Imperatores si in errore essent (quod absit) pro errore suo leges darent: per quas iusti probarentur, & coronarentur: non faciendo quod illi iuberent, quia Deus prohiberet. ita August. c. Imperat. 11. q. 3. Idemque iterum, Qui resistit potestati, Dei ordinationi resistit; sed quid si illud iubeat, quod non debeas facere? hic sanè contemne potestatem, timendo potestatem. Ipsos humanarum legum gradus aduertite. Si aliquid iusserit Curator, nonnè faciendum est? tamen si aliud Proconsul iubeat; non contemnis potestatem, sed eligis maiori inseruere. Nec hinc debet minor irasci, si maior præalata est. Rursus si aliquid Proconsul iubeat, & aliud iubeat Imperator, numquid dubitatur illo contempto illi esse seruendum? Ergo si aliud Imperator & aliud Deus; quid iudicatis? Solue tributum, esto mihi in obsequium: rectè, sed non in idolio: in idolio prohibet. Quis prohibet? Maior potestas. Da veniam, tu carcerem, ille gehennam minatur: sic iam tibi assumenda est fides tua tamquam scutum in quo possis omnia ignita iacula inimici extinguere.

Ex

Ex hoc theatro prodiit constantia Parlamenti Parisiensis
 sub Ludouico XI. Francisco I. de quo Pasquier Recherches
 lib. 9. c. 3. & Mechliniensis aliquando non defuit, nec aliis ali-
 bi. Et verò quo à Philosophia non tantum instruebantur Iudi-
 cus, sed & ab ipsis legibus, ipse Iustin. *Nouell. de Iud. s. final. const.*
 8a scribet, ut Magistratus, quamuis in medio litis imperatoriam
 accipiant iussionem, aut sacram formam licet pragmaticam,
 legem tamen præferre debeant. Quomodo refert Thesaur. *in*
præfat. decis. in Senatu Pædemont. exitare diploma Emanuëlis
 Philiberti, quo Senatus vetatur à Iuse discedere, itameti Prin-
 cepts iterum atque iterum litteris etiam manu sua signatis,
 quæpiam mandat. Qualiter Egyptij reges iuramentum à
 Magistratibus exigebant, & consules, senatoresque olim in le-
 ges iurasse constat, satius quam ip. verba Imperatorum, quod
 pessumdata Repub. frequens deinde memorant Historiæ. Ex
 hoc fonte profluxit nomen Cancellarij, ab officio in rescriptis,
 responsis, mandatisque Principum inspiciendis, & malè scriptis
 cancellandis, & bonè scriptis ob sigillandis consistente, tameti
 alibi *in l. 3. l. nemo C. de assessor. scribã* notarium ve significet, qui
 intra cancellos chartas obseruabat, scribebat, cancellabat. In
 Gallia Cancellarij alijsq; locis eo celsitudinis ac dignitatis eue-
 ctu esse constat, ut Præfeti prætorio instar sit, & Nomophylax
 censeatur, ut scribit Budæus *in prior. ad Panor. annot.* Oldendorp.
in obs. ad Cancellarij Italie ubi & vocè eam collaudat. Id mihi, in-
 quit, *vicissim omnes dabunt boni viri, hoc tempore nullam reperiri vo-*
cem, quâ significantius exprimi possit Magistratus ille salutaris, quam
ut cancellariatus appellatur, ab expungendi functione. Id autem qua-
 cumque ratione incho acciderit nihil moror, cum nunc sit appositi-
 sima significatio. Vtpote perquam hæc potestate omnes omnium Principum
 Cancellarij suarum partium admoneantur maximè. Quas Budæus ita
 recenset: *Videat, inquit, ut nulla Principis constitutio, nulla sanctio,*
nullum diploma, nullum rescriptum, nulli codicilli regij, non è Repub.
atque etiam è dignitate Reip. Principaliq; exeant, cuius censura, aut
stilo acta sua eximi numquam voluit Principum Maiestas. utpotè
 quibus notum illud *Isa. c. 9. Va illis qui condunt leges iniquas.* Sed
 hæc magna, & ad magnos maximè pertinent, sed nec illis
 qui eo gradu sunt, quò tanta non perueniant, deesse sua de-
 bet constantia, ut nullatenus per compendia vel dispendia à
 via regia rectique tramite discedant. quo modo Iustin. non
 frustra definiuit Iustitiam constantem, & perpetuam volunta-
 tem ius suum cuique tribuendi, quasi quæ non hodie aliter,
 aliter

3.

Regū mi-
nas & re-
scripta.

d.

m. r. g. l. 7.
m. r. g. l. 8.
m. r. g. l. 9.m. r. g. l. 2.
m. r. g. l. 3.4. (vide &
Cancellari-
riorū offi-
cium, no-
men.)

5.

Casus pro
amicis.

-A 3

aliter cras sentiat in problematicis nimium multis, vt finguntur, casibus pro amico, quasi quæ non actu dumtaxat vno constiterit, sed iam habitum induerit, vt perpetuo eadem sentiat, quasi quæ nullis affectibus, aut causis extra causam inflectatur, sed perpetuo in omniumque negotiis eadem sit. Et verò ne Iudices tamquam tyrones in hunc Iustitiæ campum ingrediantur, sed probati iam athletæ, valde expedit, vt qui ad subsellia assumuntur, aliquid ex vtrâque fortuna experti fuerint; ne Galbæ exemplum iis quadret, *omnium consensu capax imperij, nisi imperasset.* Tac. Hist. l. 1. Magistratus ostendit virum. non eadem res est eximie philosophari, & facere & pati fortia: numeros multos insigniter callere, & suauiter concinere: breuiter, scire virtutes, & ex earum præscripto agere. In via con-

6. stantium virorum, si non nuper Iudex institerit, non contristabit

Prosperam
aduersam-
que fortuna
experius.

iustum, quidquid ei acciderit. Prou. 12. alioquin qui cum fortuna numquam est luctatus, vires suas, vel infirmitatem nescit. In-
sidiatrix enim illa est hominum, quibuscum, vt dicit Bald. gerit inuisibile bellum, & ipsius ictus prius sentitur, quam scia-
tur; & maxime dum blanditur. nam *secundæ res acrioribus stimu-
lis animum explorant, quia miseriæ tolerantur, felicitate corrumpimur.*

7. Tacit. l. 1. Hist. *Fortuna nimium quem fouet, stultum facit. Sed & in*

Semper idē
causis non
personis
varius.

cognoscendo Iudicem neque excolescere aduersus eos, quos malos putat,
neque precibus calamitosorum illachrymari oportet. id enim non est con-
stantis, & recti Iudicis, cuius animi morum cultus tetigit, ita Calist.
l. 19. D. de off. pres. Sanctissime è contrario Deum precatur regius
Vates. Psal. 16. *De vultu tuo Iudicium meum prodeat.* qui semper
idem, semper immutabilis perseuerat. ex illo libro lectæ Iudi-
cum sententiæ numquam questiones pro amicis decident, num-
quam offensionem inimicorum deferent, numquam potentibus
egenorum ius dabunt, pauperis quoque non miserebuntur in iudicio,
Exod. 23. semper immoti erunt, qui speculo illi causas omnes
sistent, ab eoque Iudicium suum referent, ibi scripta inuenitur
amicitiæ lex, quam & agnouit Cicero, *vt amantium causâ bene-
ficia faciamus, ibi nihil sibi potentior vindicat, nihil usurpat ditior, gra-
tia abest, causam merita decernunt.* Ambros. l. 2. off. c. 24. non ibi
peruersitur Iudicium aduersus & pupilli, Deut. 24. ita miseris, pupil-
lis, viduis Iustitia exhibetur, vt aliis iniustitia non fiat. c. ex te-
nore. x. de for. comp. ibi, *Qui iustificat impium, & qui condemnat iustum,
abominabilis est vterque Deo.* Deut. 17.